

## РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ КРАЇН ПЕРСЬКОЇ ЗАТОКИ

Країни Перської затоки мають великий і динамічний ринок, зумовлений високим рівнем життя, зростаючою економікою та значною кількістю іноземних працівників. У регіоні Ради співробітництва країн Перської затоки (GCC), до їх числа включають Бахрейн, Кувейт, Оман, Катар, Саудівську Аравію та Об'єднані Арабські Емірати, спостерігається значне зростання зацікавленості у страхуванні, що обумовлено прогресом у методах розповсюдження та розширенням цифрових технологій.

Страхові ринки країн Перської затоки переживають інтенсивне збільшення активності у здійсненні злиттів та поглинань, що створює можливості для розвитку традиційних та такафул-компаній, розширення їхнього асортименту послуг та співпраці з компаніями Insurtech для впровадження нових моделей бізнесу та збільшення прибутковості.

У 2022 році страховий ринок Саудівської Аравії перевершив ринок Об'єднаних Арабських Еміратів і став найбільшим у регіоні. Обсяг страхових премій в Саудівській Аравії склав 43,5 % вартості валових премій (GWP) у всьому регіоні, а річне зростання обсягу страхових премій (CAGR) в цій країні за період з 2017 по 2022 рік склав 7,9 % [1]. Це зростання пояснюється впровадженням системи страхування внутрішніх дефектів (IDI) для всіх будівельних проектів, що сприяє захисту від прихованих дефектів у будівлях та інших конструкціях. Також відзначається зростання попиту на автострахування та медичне страхування по всій країні, а всі страхові компанії в Саудівській Аравії працюють у сфері страхування за принципами такафулу. Такафул – це форма ісламського страхування, побудована на принципах спільної кооперації, спільної відповідальності та солідарності [2, с. 168]. Його присутність виключно у Саудівській Аравії свідчить про дотримання принципів ісламської фінансової системи у страховій сфері країни.

З урахуванням швидкого економічного розвитку та наявності значного потенціалу для росту, страховий ринок у країнах Перської затоки привертає увагу як місцевих, так і міжнародних страхових компаній (табл. 1), де із урахуванням специфіки регіону, значною увагою користується страхування від ризиків пов'язаних з розробкою надр, торгівлею нафтою та іншими сферами енергетики.

Страхові компанії по всьому світу стратегічно інвестують у передові технології, такі як штучний інтелект, інтернет речей, безпілотники та блокчейн, з метою збільшення інновацій в розробці продуктів, покращення підтримки клієнтів, забезпечення моніторингу страхових виплат у реальному часі та запобігання виплати шахрайських заяв. Рада співробітництва країн Перської затоки виділяється, як один з основних прихильників глобальної цифрової трансформації, що відкриває значні можливості для страхових компаній створити цифрову екосистему у галузі.

Наприклад, ХА Group з базою в Об'єднаних Арабських Еміратах представила в вересні 2022 року "Addenda" - блокчейн-орієнтоване, інтегроване цифрове рішення. Платформа допомагає страховим компаніям звести до мінімуму втрати по відновленню автомобілів та оптимізує процес відшкодування збитків. Придбати Addenda вирішили такі відомі компанії як Abu Dhabi National Insurance Company, Emirates Insurance Company (EIC), Yas Takaful та Oriental Insurance Company. Більшість компаній Insurtech в GCC сконцентровані в Саудівській Аравії та Об'єднаних Арабських Еміратах. Хоча в Об'єднаних Арабських Еміратах більша

кількість Insurtech компаній, попит відносно нижчий через менше населення в 9,9 мільйона порівняно з 32,2 мільйонами у Саудівській Аравії на 2022 рік [1]. Відповідно, компанії Insurtech з базою в Об'єднаних Арабських Еміратах звертають свою увагу на більший ринок у Саудівській Аравії. Наприклад, у жовтні 2023 року компанія Insurtech з базою в Об'єднаних Арабських Еміратах Demosgrance відкрила офіс в Ріяді в рамках своєї стратегії розширення на ринок Саудівської Аравії [3]. Фокус GCC на цифровізації створює можливості для компаній Insurtech розвинути страхування за допомогою технологій, даних та спрямованих на клієнта підходів [4]. Insurtech також дозволяє страховикам надавати індивідуально налаштовані продукти [5], які відповідають потребам кожного клієнта, що призводить до подальшого зростання попиту на страхування.

Таблиця 1

**Вартість валових премій страхових компаній у Раді співробітництва країн Перської затоки у 2022 році (млн доларів США)**

| Вартість валових премій страхових компаній у Раді співробітництва Перської затоки у 2022 році | млн дол. США |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| Company for Co-op Insurance                                                                   | 3 828,10     |
| Bupa Arabia for Cooperative Insurance Co.                                                     | 3 705,80     |
| Qatar Insurance Co.                                                                           | 2 682,80     |
| Gulf Insurance Group Kuwait                                                                   | 1 448,60     |
| Orient Insurance                                                                              | 1 654,20     |
| Abu Dhabi National Insurance Company PJSC                                                     | 1 396,60     |
| Oman Insurance Co. PSC                                                                        | 1 196,10     |
| Al Rajhi Co for Co-op Insurance                                                               | 925,40       |
| Mediterranean and Gulf Cooperative Insurance and Reinsurance Co.                              | 761,20       |
| Walaa Co-op Insurance Co. SJSC                                                                | 704,50       |
| Liva Group (Formerly National Life and General Ins Co- NLGIC)                                 | 608,10       |
| Gulf Insurance Group (Formerly AXA Co-op Insurance Co)                                        | 417,90       |
| Doha Insurance Group                                                                          | 408,30       |
| Al Ain Ahlia Insurance Co.                                                                    | 406,50       |
| Dubai Insurance Co                                                                            | 400,30       |
| Saudi Re for Co-op Reinsurance                                                                | 374,20       |
| Al-Etihad Co-op Insurance Co.                                                                 | 313,80       |
| Islamic Arab Insurance Co.                                                                    | 304,70       |
| Emirates Insurance Co.                                                                        | 309,60       |
| Bahrain Kuwait Insurance Co.                                                                  | 274,40       |

Джерело: побудовано на підставі бази даних Statista [1]

У 2028 році прогнозується, що вартість валових премій страхової галузі Ради співробітництва країн Перської затоки зросте до приблизно 44,4 мільярда доларів США.

Прогнозований річний складений рівень зростання в регіоні GCC між 2023 і 2028 роками для сегменту життєвого страхування склав чотири відсотки, а для сегменту страхування майна - 5,4 відсотка [1].

Збільшення розміру ринку може бути зумовлене рядом факторів, таких як зростання чисельності населення, збільшення стабільності економіки, розвиток інфраструктури, зростання усвідомленості про необхідність страхового захисту та розвиток нових продуктів та послуг у сфері страхування.

У цілому, можна прогнозувати позитивну тенденцію зростання ринку страхування в Раді співробітництва Перської затоки протягом наступних п'яти років, що може створити нові можливості для діяльності страхових компаній в регіоні.

#### Список використаних джерел

1. Insurance industry in the GCC 2024. Statistics report on the insurance industry in the Gulf Cooperation Council. Statista [Електронний ресурс]: <https://www.statista.com/study/54743/insurance-industry-of-the-gulf-cooperation-council>.
2. Віленчук О.М. Аграрне страхування в Україні: парадигма становлення та стратегія розвитку: монографія. Житомир О. О. Євенок. 2019. 380 с.
3. Democrance expands footprint in Saudi Arabia. GCC Business News. 25 Oct, 2023. [Електронний ресурс]: <https://www.gccbusinessnews.com/democrance-expands-footprint-in-saudi/>.
4. Клапків Ю.М., Мелих О.Ю. (2019). Трансформація діджиталізації ринку фінансових та страхових послуг. Review of transport economics and management, (18), 83-89. doi: 10.15802/rtem.v18i2.190456.
5. Клапків Ю.М. Мобільні додатки в онлайн дистрибуції страхових послуг. Наукові праці: наук. журн. / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили (Економіка). Миколаїв, 2018. Т. 302. Вип. 290. С. 42-47.

**УДК 336:338**

**А.М. Ковальчук,**

к.е.н., доцент кафедри економіки повітряного транспорту,  
Національний авіаційний університет,  
[alenam9697@gmail.com](mailto:alenam9697@gmail.com)

### **АНАЛІЗ ПОТРЕБ ФІНАНСУВАННЯ ПЛАНУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ**

З початку повномасштабного вторгнення в Україну та масштабних руйнацій, що кожного дня приносять економічні, інфраструктурні та фінансові втрати з ініціативи України розпочала свою роботу Міжнародна конференція з питань відновлення [1], за результатами якої був опублікований План відновлення України [2]. Положення Плану обговорюються та доповнюються з кожним роком, у 2024 році Міжнародна конференція з питань відновлення, яка об'єднає зацікавлені сторони (лідерів урядів країн, міжнародних організацій, бізнесу та громадянського суспільства) запланована на 11-12 червня в Берліні. Для розуміння та регулювання низки економічних процесів, що впливають на економічну та фінансову політику держави проаналізуємо запропоновані у Плані відновлення України (версія липня 2022 року) потреби у фінансуванні відновлення галузей економіки України. Цілями Плану відновлення України є стійкість, відновлення та модернізація (рис 1), що відображає його цілеспрямованість на загальносвітові тенденції забезпечення сталого розвитку.

Загалом План Відновлення України спрямований на прискорення стійкого економічного зростання [2], що передбачає до 2032 року досягнути таких результатів:

- щорічний темп зростання до не менше 7 % ВВП;
- не менше 750 млрд дол. накопичених інвестицій;
- входження в ТОП 25 за Індексом Економічної Складності та Індексом Людського Капіталу Світового банку;
- скорочення викидів CO<sup>2</sup> у порівнянні з 1990 р. до 65 %.